

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

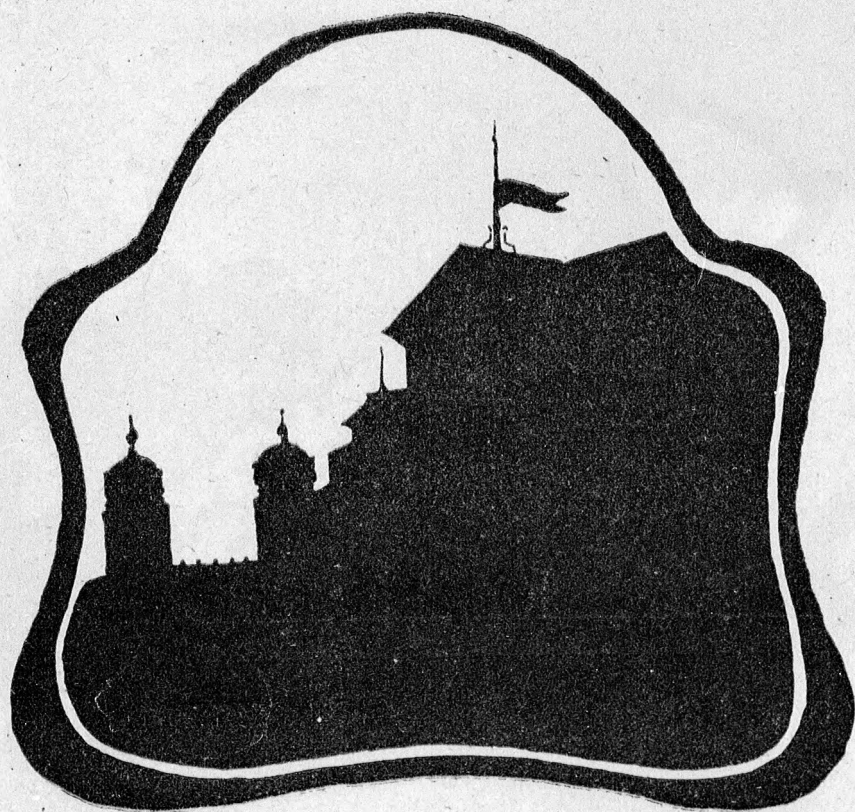
Főszerkesztő:
DR. K. TÓTH MIHÁLY
tanácsnok.

Felelős szerkesztő:
KONCZ ÁKOS
Főlevéltáros, tb. tanácsnok.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden hó 1-én
és 15-ik napján.

SZERKESZTŐSÉG:
Városház, Földszint 8. Ide kérjük a kéz-
iratokat.

KIADÓMIVATGAL: Városi könyvnyomda-vállalat irodája, mely az elő-
fizetési díjakat és hirdetések felveszi.

Kiadótulajdonos: Debreczen szab. királyi város könyvnyomda-vállalata.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kérjük a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Utcai rendetlenségek.

Az újabb időben mindenki tapasztalhatja, hogy rendőrségünk hivatása magaslatán áll. Rendőrlegénységünk nemcsak modern felszereléssel van ellátva, hanem kiképzése is minden tekintetben dicséretes. Rendet tudnak tartani, a közönséggel szemben udvariasak, szolgálatkészek, erélyesek és ha kell, erélyes fellépésükkel mindenki meg lehet elégedve.

Egyet azonban nem sikerült eddig rendőrségünknek megakadályozni, nevezetesen a vásárnap és ünnepnap rendetlenségeket, a piac-utcán, a város legszebb és legforgalmasabb utcáján, úgy, hogy jó érzésű ember csak botránkozva járhat ezen napokban a piac-utcán. Az a sok trágárság, mosdatlan beszéd, ami ilyenkor elhangzik, a szó teljes értelmében undorral tölti meg az embert. A fajtalan beszédek áradatában, rutistenkáromlások zajában kell mennünk itt szüntelen. Taszigálás, lökdösődés, durvaság és illetlenkedéssel találkozunk minden folyamatban. Arcpíró beszédek, megjegyzések, köpködések mennek itt egészen büntetlenül. Uri embernek igazán ökölbe szorul a keze ezeknek az ocsmányságoknak láttára és hallatára. Különösen a városháza oldalán rohan, szitkozódik, átkozódik, káromkodik, csufondároskodik az utca népe, olyan szeretelenséggel, amelyet nem tűrnek el a világon sehol sem.

Ezek az állapotok segíteni kell nemcsak a rend, a jó érzület és tisztesség érdekében, hanem azért is, mivel ha egy városunkba járó idegen ezeket a piszkos beszédeket, illetlen magaviseletet látja, lehetetlen, hogy jó véleménnyel legyen rendészetünk iránt. Ilyen utcai életet nem láttunk még sehol sem, pedig jó lélekkel elmondhatjuk, hogy bejártuk Magyarország minden rendeztebb városát. Pozsonyban, Kassán, Temesvárott, Szegeden, Győrben, Aradon stb. helyeken valóságos szalon élet folyik a korzón, ahol hétköznapokon és vasárnapokon egyaránt sétálhat a jobb nevelésű közönség. Miért? Mert a hatóság szigorúan ellenőrizteti az utca életét, nyilvános jellegét és megóvjaa a szemeket és füleket az illetlen viselkedéstől és gyalázatos beszédek-

től, amelyeket azok folytatnak, akik nem a korzóra valók, hanem valami javítóintézetbe vagy tömlőcbe.

Rostás István főkapitány, aki tudásával, gyakorlati érzékével, okos szigorával magas nivóra emelte rendőrségünket, szinte lehetetlen, hogy módot ne találna azon szégyenteljes állapotok megszüntetésére. Példás megfenyítése, lecsukással vagy pénzbírsággal sújtása a botránkozató incselkedésűeknek, hamarosan segítene az utca tisztességtelenségén és megtisztítaná a város legszebb és legforgalmasabb részét a mosdatlan beszédektől és éktelen káromkodásoktól.

És mi hisszük, hogy a Főkapitány ur erélyes intézkedésével tisztára mosdatja az utca csunya arcukat.

Ha az utcai szemét eltakarítására van gondunk, kétszeres érdekünk, hogy az erkölcsi szemétet is eltakarítsuk onnan.

Debreczen szabad királyi város Museumából.

A városi muzeum gyarapodása.

Ez év első negyedében Debreczen város muzeuma főképen ajándékozások és vásárlások által ismét kielégítően gyarapodott. I. A könyv- és kéziratár számára ajándékoztak a következők: néhai Andrassy Dénes gróf: A krasznahorkai vár felszerelésének leltárát és az ugyanottani Francisca ereklye muzeum leiró lajstromát. Borsodmegyei—miskolczi közművelődési egylet 1912. évi Jelentését. Darnay Kálmán (Sümegh) a Darnay-muzeum naptárát. Debreczeni jótékony nőegylet Évkönyvét. Debreczeni Kölcsonös Segélyző-Egylet évi Jelentését. Debreczen város könyvnyomdája 23 drb. könyvet és 22 apró nyomtatványt. EMKE. jubilaris diszemplékonyvét s két más kiadványát. Kardos Albert dr. 1828-beli céh bizonyítványt, Várad látképevel. Kiss Ferenc népies fénykép-felvételt. Kiss Lajos szegényházi gondnok a Kiss család nemesség-igazolását a váradi káptalan átiratában. Dr. Kovács Sándor jogtanár: a Debreczeni Prot. Lap 1875., 1904. évi folyamait (teljes

példányok.) Lóczy Lajos dr. (Budapest) a Földrajzi Társaság debreczeni gyűlésén elmondott elnöki beszédét. Löfkovits Arthur néhai Erzsébet királynéra vonatkozó 553 drb. képes levelező lapot s Roskovitz A. „Magyar választójog c. könyvét“. Ötvös Lajosné céhbéli felszabadító levelet. Pérchy Antal (Földes) Földes községére s a Pérchy családra vonatkozó 4 drb. oklevelet és kéziratot; köztük 1550-től 1745-ig terjedő időről szóló terjedelmes regestát, mely Földesre vonatkozó adatokat tartalmaz. Rácz Lajos: Hortobágy megszerzésének történetét. Roska Márton dr. (Kolozsvár): Bevezetés az őskorba c. művét. Néhai Simonffy János gazdaságtörténelmi értékkel bíró helyi vonatkozású okleveleket és kéziratokat. Szathmáry Zoltán a Bika-szálloda falképeire vonatkozó 2 drb. okmányt. Székely Ferenc a debreczeni Székely-Társaság jubiláris közgyűlésének Jegyzőkönyvét. Széki Ákos a 39. gy. ezredre vonatkozó képes levelezőlapot. Szücs Mihály (Köntös-kert) debreczeni vonatkozású 3 oklevelet, 1 kéziratot. Thurzó Kálmán (Budapest) debreczeni kirakatokról készült 27 db. fényképet. Vallás- és közokt.-ügyi Minisztérium: gr. „Széchenyi István élete“ s a „Magyar nép művészete“ c. könyveket. — II. *Régiség-tárunk* számára ajándékoztak: Czigler Ivákim: a ref. egyház bérpalotája helyén állott parochialis házak falában talált „1730“. évszámmal ellátott téglát. Csanak Jenő (Külső-Ohat) őskori kézimalom-követ, fenőkövet és edénytöredékeket. Derecskei ref. egyház — letétként — 1818-ban készült toronygombot (veres rézből), díszes vitorlarudjával. Dr. Kovács Sándor jogtanár: Simonyi Ernő Debreczen orsz.-gyűl. képviselője siremlékéről lehullott keresztet. Kömmerling János (Hajdudorog) hólyagos bronz karperecz töredékét. Nagy Mihály (Honvéd-u.) rézmarkolatu szablyát és egy pár 48-diki karabély-tokot. *Érmeket* ajándékoztak: Ecsedi István dr. Hadrianus és Commodus római császárok dénárjait, egy sz. veitét (Friesach) dénárt, egy bizánczi rézpénzt, egy francia (I.) köztársasági emlékérmet. Kömmerling János (Hajdudorog) Traianus császár 3 db. dénárját, 2 db. lengyel garast. Névtelen (Hajdunánás) Vespasianus. M. Aurelius ezüst pénzeit. Röhrig Dániel tanítóképezdész arelatumi kis réz pénzt. Vallás- és közokt.-ü. minisztérium állami letétül Berán és Beck V. két nagy bronzemlékermét. Vida István tanítóképezdész I. Ferdinánd magyar dénárját. III. *Néprajzi tárunk részére* ajándékoztak: Bányai János (Derecske) fűrfangos szerkezetű cserépkorsót (letétül); szí csmunkákhoz való mintázókat. Ecsedi István dr. 3 pár bocskort. Gál Lajos gulyás ételhordó fabodont. Goldstein Bernát nagy óntalat. Kömmerling Jánosné (Hajdudorog) selyemmel gazdagon himzett Biedermajer-kori férfi mellényt, selyemből. Kornis Györgyné (Hajdudorog) 1 pár bocskort. Mikola György földmunkás régi kapta-

huzót és vaspatkót (leletek). Ötvös Lajosné díszes erszényt. Sohler kalapgyár (Hajdunánás) különböző szalmafonatokat. Özv. Szilágyi Ferenczné villáskést. Szokol Valéria barokk izlésű régi nagy fali tükröt. Vadon Béla (Derecske) díszesen faragott fabotot — paraszti munka — letétként. Vilmányi Imre: egy pár ellenzős, sallangos kantárt. Vida János tanítóképezdész (Ramocsaháza) golyó és serét öntött agyag-palából. — IV. *Szépművészeti tárunknak* ajándékoztak: Somogyi Sándor szobrászművész: életnagyságu eredeti gipszmellszobrot. Vallás- és közokt.-ügyi Minisztérium: Moiret Ödön bronzplakettjét. — V. *Iparművészeti tárunknak*: Derecskei ref. egyház letétként urasztali ónkannákat 1719. és 1742-ből; arannyal vagy ezüsttel himzett urasztali patyolat kendőket — 5 db. — 1700., 1734., 1805. évekből. Dóczy Emil dr. faragott és vésett elefántcsontra rakott festett, selyem legyezőt. Huszár Gyula veresrézből és ezüsből készült, zománczozott, festett tubakos szelenczét. Néh. Simonffy János üvegre festett névnapi köszöntőt. Az ajándékozó uraknak és urnőknek e helyen is hálás köszönetét fejezi ki a muzeum igazgatósága. A vásárolt tárgyak közül felemlítjük egy budapesti magán gyűjteményből szerzett diszkardokat és diszfokosokat; a Numizmatikai Társulat éremárverésén vett római és árpádkori pénzeket; Nagy Lajos arany forintját s az utolsó velencei doge (arany) zecchinóját s a Hajdunánásról, Dorogról vásárolt néprajzi tárgyakat, amiket azonban — sajnos — helyszüke miatt ki nem állithatunk.

A 275,412—1913—IV.

Körözés.

A Dés községben 1885—1890. évek között született állandó lakással nem bíró Lénárd Erzsébet hajadon cseléd, (szülei L. József és Tamás Róza) illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjék. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 április 3-án.

Főjegyző.

A 269,164. sz. 1913 IV. ü. o.

Kölesd (Tolna m.) községben 1872. évben született, állandó lakással nem bíró özv. Polyák Pálné szül. Szabó Erzsébet, szülei: Szabó József és Zsuzsanna napszámos illetőségének meg-

állapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezeteket nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási illetőségi viszonyai vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők

Budapest, 1913 március 29-én.

Főjegyző.

MIRROVAT.

— **Személyi hir.** Kovács József polgármester a héten városi ügyek megsürgetése végett Budapesten töltött két napot

— **Gondnoksági ülés.** A debreczeni tanyai állami elemi népiskola Gondnoksága május hónap 7-ikén délután 3 órakor a városháza könyvtár szobájában ülést tart.

— **Debreczen város régi büntetőjoga és ennek alkalmazása a különböző bűnesetekben.** Eredeti jegyzőkönyvek nyomán írta: *Koncz Ákos* főlevéltáros, tb. tanácsnok. Debreczen sz. kir. város támogatásával megjelenhetett munka elmondja Debreczen régi büntető jogát és ennek alkalmazását a századok folytán felmerült esetekben. A könyv bolti ára 3 korona; városi tisztviselők, bíró, ügyvéd és tanár uraknak 2 korona. Kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél: (Városház, földszint, levéltár).

— **Az Arany Bika lebontása.** Debreczen város egyik nevezetessége az Arany Bika szálló felett is megkondukt az elmulás harangja. Pár nap múlva teljesen le lesz bontva, sőt a hátulsó telekrészen már rakják az új Bika szállónak alapköveit. Hatalmas, modern szálló épül itt egy részvénytársaság kezén és a város ezen hatalmas épülettömbjén, hol nemcsak egy szép alkotást emeltet, hanem új szállót kap a legmodernebb berendezéssel, színházzal, hangversenyteremmel, kávéházzal, vendéglővel és fürdővel. Igaz, hogy egy félszázaddal tovább lesz ezen épületsoport a részvénytársaság kezében, de a város az engedélyezési időtartam alatt tíz, illetve ötvenként magas bérösszeget kap és a koncessió leteltével az egész alkotás tulajdonába megy át. A régi Arany Bika ily módon való felépítése a tanács és közgyűlés okos gazdálkodását hirdeti, mert míg az építés tartamára is kap bért, a koncessió idejére is biztosítva van a folyton emelkedő bérösszeg és végül tulajdonába megy át az egész épületsoport. Nem kockáztat tehát semmit a város, hosszú időre megszabadul a bérbeadás kellemetlenségeitől és a koncessió tartama alatt milliókat kap. — Sok érdekes emlék fűződik a most lerombolt Arany Bikához. A jobb

napokban és a kedvezőbb gazdasági viszonyok idejében vig napokat látott és különösen vásárok alkalmával hangos volt nótától és muzsikától. Magára az épületre a város rengeteg összeget áldozott annak idején.

— **Értesítés.** A debreczeni helyi vasut a villamos kocsik forgalmának sürítése céljából az 1913. évben beszerzett 6 motorkocsit, az 1913. évben ismét 6 motorkocsit. Ma már 30 motorkocsi és 10 mellékkocsi áll rendelkezésükre. Ezeknek segélyével az 1912. évben a kocsik közlekedése jelentékenyen sürítettett annyira, hogy a villamos kocsik az 1913. évben 1.050,940 kocsikilométert teljesítettek, holott az 1911. évben csak 743,561 kocsikilométert futottak, vagyis az 1912. évben a kocsikilométerek száma 41·6%-al szaporodott. Az 1913. év április hó 16-án életbe léptetett nyári menetrend szerint a villamos kocsik közlekedése ismét sürítettett. A szállított utasok száma az 1912. évben 4.419,290 volt. Az 1911. évben pedig 3.373,132, vagyis az 1912. évben 1.046,158 a szaporodás, vagyis 31·2%. A teherforgalom fokozása érdekében is jelentékeny befektetések történtek, amennyiben a közvágóhídi vágány folytatásaként egy 3 km. hosszú tehervágány letesült a diószegi uton fekvő gyárakhoz. Ugyancsak a közvágóhídi vonalon 260 m. hosszú kitérő építettett. A szállított teherárak súlya az 1912. évben 1.763,868 mm. volt, míg az 1911. évben 1.515,864 mm. szállított. A szaporodás 248,004 mm., vagyis 16·3%. Érdekes adat az évi jelentésekben, hogy Debreczen sz. kir. város a területhasználati szerződés alapján a vasut nyereségéből az 1911. évről 3139 K 96 f-t kapott, az 1912. évről pedig 3659 K 30 f-rel fog részesedni.

— **Pályázati hirdetés.** A városi tanács katonai- és illetőségi ügyosztálya a szülőket és gyámokat értesíti, hogy a m. kir. honvéd Ludovika akadémiában, a m. kir. honvéd állatorvosi akadémiában, a m. kir. honvéd főreáliskolában, a cs. és kir. katonai nevelő- és képző intézetekben és a cs. és kir. haditengerészeti akadémiában az 1913—1914. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetések megérkeztek. Pályázati véghatáridő a honvéd állatorvosi főiskolába július hó 1-ig, a többi iskolákba május hó 15-ig. Debreczen városnak 3 alapítványi helye van üresedésben a m. kir. soproni főreáliskolában debreczeni illetőségű 14—16 éves négy közép iskolát végzett ifjak részére, mely alapítványi helyek elnyerése iránt a pályázati kérvények 1913. évi május hó 15-én, déli 12 óráig adandók be a tanácsi iktatói hivatalba.

A vonatkozó hirdetések a katonai- és illetőségi ügyosztálynál (városháza, emelet 19. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen szabad királyi város

világítási vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. sz. alatt.

Elvállalja: légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra. Gázkályhákánál és főzők-
nél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint
a tüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzá-
való felszerelések kaphatók. Szállit mindenféle dinamó gépeket
és villamos motó- **pirszén (kokszt)** házhoz szál-
kat. — Elsőrendű **litva** olcsóbban
mint bárhol **porosz kőszén** megrendelhető a lég-
és tiszta: **szeszgyárban** vagy a
városi üzletben. Valamint épületek és favazak megvédésére való
fekete kőszén kátrány tetszés szerinti mennyi-
ségben. — Mindennemű
felvilágosítással szivesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő —
gépészmérnök

Gyári telefon: 74.

Városi üzlet telefon: 90.

